

**न्यायालयाच्या किंवा न्यायाधिकरणाच्या न्याय
निर्णयाची, हुकूमनाम्याची किंवा नियाड्याची
पूर्ती करण्यासाठी लागण-या खर्चाची भरपाई
करण्याबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. न्याखभ-१०.०२/प्र.क्र.२/अर्थसंकल्प-२.

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १३ सप्टेंबर, २००२.

प रि प त्र क

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २०२ (३) (ई) प्रमाणे कोणत्याही न्यायालयाच्या किंवा लवाद न्यायाधिकरणाच्या न्याय निर्णयाची, हुकूमनाम्याची किंवा नियाड्याची पूर्ती करण्यासाठी होणारा खर्च हा राज्याच्या एकत्रित निधीवरील "भारित खर्च" समजला जातो. याबाबत महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिकेतील परिच्छेद २७ (८) व या नियम पुस्तिकेचे परिशिष्ट-१ अनुक्रमांक ४ (एक) कृपया पहावे. तथापि, काही बाबतीत अशा प्रकारचा खर्च हा दत्तमत खर्चाच्या तरतुदीमधून भागविण्यात येतो असे दिसून आले आहे. अशा प्रकारचा खर्च हा भारतीय संविधानाच्या तरतुदीप्रमाणे "भारित खर्च" समजावयाचा असल्यामुळे संबंधित खर्च "भारित खर्च" म्हणून दाखविण्याची काळजी सर्व मंत्रालयीन विभागांनी घ्यावी.

२. दुय्यम न्यायालयाचा न्याय, निर्णय, हुकूमनामा किंवा नियाडा या विरुद्ध जेव्हा शासनाने वरिष्ठ न्यायालयात अपील दाखल केले असेल व अपिलावर निर्णय होईपर्यंत तहकुबी आदेश देण्याबाबतची शर्त म्हणून हुकूमनाम्याची रक्कम भरण्याचा अपील न्यायालयाने आदेश दिला असेल तेव्हा भरणा केलेली रक्कम अनामत रक्कम या स्वरूपात असते. अशावेळी हा खर्च "८६७४ शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी (अ) न्यायालयाकडे जमा केलेल्या प्रतिभूती रकमा" या शीर्षाखाली दाखविण्यात येते, शासनाच्या बाजूने अपीलाचा निर्णय झाल्यास वरील शीर्षाखाली खर्च म्हणून टाकलेली रक्कम निष्कासित झाली म्हणून दर्शवावयाची असते आणि दुय्यम न्यायालयाचा हुकूमनामा कायम करण्यात आल्यास वरील शीर्षाखाली खर्च म्हणून टाकलेली रक्कम "भारित खर्च" म्हणून प्रशासकीय विभागांनी संबंधित शीर्षाखाली बदली करून निष्कासित करावयाची असते. सर्व मंत्रालयीन विभागांनी या वर्गीकरण पध्दतीची पुन्हा एकदा कृपया नोंद घ्यावी. या विभागाच्या निदर्शनास आले आहे की वरील निष्कासितची कार्यवाही विभागाकडून केली जात नाही. परिणामी "८६७४" खाली झालेला खर्च नियमित लेखाशीर्षाखाली समायोजित होत नाही. व त्यामुळे त्या खर्चाचा निपटारा होत नाही.

(कृ.मा.प.)

४. तरी सर्व प्रशासकीय विभागानी परिच्छेद २ व ३ मध्ये स्पष्ट केलेली कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठी खाली दर्शविलेल्या विवरणपत्रात माहिती भरून ती वित्त विभागातील संबंधित व्यय कार्यासन व अर्थसंकल्प-२ या कार्यासनाकडे पाठविण्यात यावी, आणि पुढील अधिवेशनात विभागाच्या प्रधानशीर्षाखाली पुरवणी विनियोजन सादर करावे.

विभाग :-

अ.क्र.	प्रशासकीय विभागाच्या ज्या शासन निर्णयाद्वारे रकम मंजूर करण्यात आली त्या शासन निर्णयाचा क्रमांक व दिनांक	मंजूर करण्यात आलेली रकम (रुपये)	अपिलाचा निकाल शासनाच्या बाजूने लागला तर न्यायालयात जमा करण्यात आलेली रकम न्यायालयातून काढून ती "८६७४ शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेयी" खाली भरणा केलेल्या रकमेचा शासन निर्णय क्रमांक व दिनांक	अंतिम निकाल शासनाच्या विरुद्ध बाजूने लागला तरिही सदर रकम न्यायालयातून काढून ती विभागाने "८६७४" शासनाने ठेवलेल्या प्रतिभूती ठेवी या लेखाशीर्षाखाली जमा दर्शवून विभागाच्या प्रधान लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकलेल्या रकमेचा शासन निर्णय क्रमांक व दिनांक
१	२	३	४	५

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार वृ नावाने,

सु.सा.गायकवाड)
शासनाचे सह सचिव, वित्त विभाग

निघड नस्ती, अर्थसकल्प-२.